

РЕШЕНИЕ

№ 546

гр. Варна, 19.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Елина Пл. Карагъзова

при участието на секретаря Дарина Б. Баева
като разгледа докладваното от Елина Пл. Карагъзова Търговско дело № 20223100900615 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по предявени от П. Н. А., ЕГН *****, с постоянен адрес в ****, срещу „Застрахователна Компания Лев Инс“ АД, с ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“, бул. „Черни връх“ № 51Д, в условията на обективно кумулативно съединяване искове с правно основание **чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД, вр. чл.429, а.3 от КЗ** за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от **200 000 лева**, представляваща дължимо обезщетение за обезвреда на претърпените от нея неимуществени вреди от смъртта на нейния син Д. Р. М., починал на ***** г. вследствие на ПТП, настъпило на 12.10.2020 г. в гр. Варна, бул. „Сливница“, в посока център, по вина на водача на мотоциклет, марка „Кавазаки“, модел *****, рег. № **** - К. П. Й., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица № BG*****, издадена от ответното дружество, валидна до 30.07.2021 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на писмената застрахователна претенция /12.01.2021 г./ до окончателното изплащане на задължението.

Ищцата твърди, че за описаното по-горе ПТП отговорността на виновното лице е ангажирана, като му е наложено наказание по НОХД 444/2021 г. по описа на ВОС, НО, присъдата, по което е влязла в сила на 09.05.2023 г. Отговорността на ответника се обосновава с наличието на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „Гражданска отговорност“ за управлявания от виновния водач мотоциклет, обективизирана в полица № BG *****, издадена от ответното дружество, валидна до 30.07.2021

г. Ищцата посочва, че в резултат от смъртта на сина ѝ в нейния живот настъпила празнота от тежката, внезапна и изключително тежка загуба, тъй като връзката помежду им била много силна, а синът ѝ бил изключителна опора. По предявената на 12.01.2021 г. застрахователна претенция липсва произнасяне от страна на застрахователя, поради което се прави искане за ангажиране на гаранционната му отговорност по съдебен ред.

Ответникът, по реда на чл. 367 ГПК оспорва изключителната вина на застрахования водач и поддържа доводи за прекомерност на заявените искиви претенции. Излага съображения за съпричиняване от страна на починалото лице, като се позовава на мотивите на влязлата в сила присъда по случая. Поддържа, че с колебливото си и непредсказуемо поведение на разделителната линия и с пресичане на необозначено за целта място при наличие в непосредствена близост на подлез, пострадалият е нарушил чл.113 и чл.114 от ЗДвП. Оспорва и обема на твърдените от ищцата болки и страдания от загубата на сина ѝ. Твърди, че ищцата и наследодателят ѝ не са живеели в общо домакинство. Сочи, че липсва основание претендираната лихва да е дължима от датата на завеждане на застрахователната претенция по чл. 380 от КЗ /12.01.2021 г./, тъй като ищцата не била представила нужните документи за ангажиране застрахователната отговорност на ответника. Оспорва се размерът на претендираното от ищцата обезщетение за неимуществени вреди като прекомерно завишен.

В срока по чл. 372, ищцата депозира допълнителна искова молба, в която репликира възраженията на ответника. Счита, че е недопустимо да се преразглеждат въпросите, свързани с механизма на ПТП, при наличието на влязла в сила присъда, според която изключителна вина за инцидента има застрахованият водач. Оспорва възражението за съпричиняване. Сочи, че размерът на претенцията е съобразен с принципа по чл. 52 от ЗЗД и е определен в минимума на лимита, който покрива застраховката. Твърди, че в хода на предявената застрахователна претенция на застрахователя са били предоставени всички доказателства, необходими за произнасянето му.

В срока по чл. 373 ГПК, ответникът не депозира допълнителен писмен отговор.

Съдът, след съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, приема за установено следното от фактическа страна:

С влязла в сила на 09.05.2023 г. присъда по НОХД № 444/2021 г. по описа на ВОС К. П. Й. с ЕГН *****, е признат за виновен за това, че на 12.10.2020 г. в гр. Варна, бул. „Сливница“, при управление на мотоциклет марка „Кавасаки“, модел *****, рег. № **** е нарушил правилата за движение – чл.20, ал.2 от ЗДвП и причинил по непредпазливост смъртта на Д. Р.. М..

От представеното по делото удостоверение за родствени връзки се установява, че ищцата е възходящ от първа степен на починалия Д. Р.. М. с ЕГН *****.

По делото не е налице спор и от представената по делото справка от Гаранционен фонд се установява, че мотоциклет марка „Кавазаки“, модел *****, рег. № **** е бил застрахован по риска „Гражданска отговорност“, по застрахователна полица № BG*****, издадена от ответното дружество, с период на валидност от 30.07.2020 г. до 30.07.2021 г.

По предявената от ищцата на 12.01.2021 г. застрахователна претенция липсват данни за произнасяне на застрахователя.

За установяване на твърдяните от ищцата болки и страдания е допуснато събирането на гласни доказателства, чрез разпит на свидетеля Н. Р. М. – нейн син. От показанията му се установява, че ищцата има пет деца. Най-големият ѝ син починал точно една година преди процесното ПТП, след което брат му Д., като следващ по възраст, поел ролята на глава на семейството. Ищцата много разчитала на него и той много ѝ помагал. Преди инцидента ищцата живеела в с.Невша, а синът ѝ Д. в гр.Варна. Ищцата много тежко преживяла случилото се, продължава да го преживява и едва ли ще се възстанови. Била се предала, не виждала смисъл да живее. За една година загубила двама сина. В деня преди процесния инцидент се навършила точно една година от смъртта на най-големия ѝ син. В момента състоянието на ищцата не е добро - претърпяла инсулт през 2023г., с 2 стенда на сърцето е, предстои ѝ освидетелстване от ТЕЛК. Дясната ѝ страна е слаба, не може да извършва тежка работа. Наложило се да се премести да живее в гр.Варна, за да могат децата ѝ да се грижат за нея.

Във връзка с наведеното от ответника възражение за съпричиняване са допуснати гласни доказателства и съдебно-автотехническа експертиза.

В показанията си свидетелят К. П. Й., разпитан в качеството му на причинител на процесното ПТП, излага, че е забелязал пострадалия в последния момент, когато вече било късно за всякаква маневра. Видял как пешеходецът извършва 2-3 крачки по широчината на лентата, спира по средата, обръща се с лице срещу движението и след това прави 2-3 крачки назад по посока на движението, отдалечавайки се от управлявания от свидетеля мотоциклет.

От заключението на САТЕ се установява, че на мястото на ПТП към момента на инцидента е нямало пешеходна пътека. В близост до местопроизшествието е наличен подлез, спрямо който пешеходците могат да пресекат безопасно пътното платно. Пътният участък на бул.“Сливница“ е съставен от две платна, всяко от които състоящо се от две съпосочни пътни ленти, разделени с единична прекъсната бяла линия. Платната на булеварда са разделени в зоната на ПТП от двойна непрекъсната бяла линия, дублирана от поставени пластмасови конуси. Треакторията на движение на пешеходеца към момента на създалата се пътна ситуация е била от разделителната двойна бяла непрекъсната линия, дублирана с пластмасови конуси, разделяща двете платна на булеварда, към дясната част при „циркова площадка“. В този момент пешеходецът е пресичал от ляво на дясно за посоката на движение на

мотоциклета, който от своя страна изменил лентите си за движение от дясна в лява пътна лента. Ударът е настъпил в лява пътна лента, около средата на ширината ѝ, като в момента преди удара пешеходецът е изменил траекторията си от права под 90 градуса за оста на пътя леко в ляво. При изслушването си в о.с.з. вещото лице уточнява, че видно от приетия в наказателното производство видео запис първото пресичане на пешеходеца е от спирката, посока кварталите към спирката, посока центъра на града, след което се забелязва, че се връща с багаж в ръка, пресича до средата на пътното платно, спира се, обръща се обратно и предприема ново пресичане на пътното платно със завръщане към пътната лента и спирка към посока центъра на града. В началния момент мотоциклетистът се е движел зад автомобил, намиращ се в дясна пътна лента, но впоследствие е изменил траекторията си на движение с маневра ляв завой, за да заеме лява пътна лента. Едва след навлизане на лява пътна лента, мотоциклетистът е установил окончателното намерение на пешеходеца да предприеме пресичане на пътното платно. Задействал е категорично предходно на удара спирачната система на мотоциклета, но не е достигнал разстоянието, за да спре аварийно преди удара. Ако не бе инстинктивната реакция на пешеходеца при забелязване на мотоциклета, ударът е нямало да настъпи, тъй като са щели да се разминат.

При тази фактическа установеност, настоящият състав на Варненски окръжен съд, достигна до следните правни изводи:

Отговорността на застрахователя по прекия иск с правно основание чл.432, ал.1 от КЗ е функционално обусловена от отговорността на застрахования по задължителната застраховка „гражданска отговорност“ водач на моторно превозно средство. Отговорността на водача е за непозволено увреждане и фактическият ѝ състав включва настъпило увреждане, причинено от виновно и противоправно деяние от страна на застрахования, причинна връзка между деянието и вредоносния резултат, както и вида и размера на претърпените вреди.

Обстоятелствата, че управляваното от виновния водач ППС е било застраховано при ответното дружество по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, както и валидността ѝ към датата на произшествието, не са предмет на спор между страните по делото. Не са спорни и фактите на настъпилото застрахователно събитие, както и че то представлява покрит от застрахователното правоотношение риск. Постановената от наказателния съд присъда е задължителна за гражданския съд на осн. чл. 300 ГПК и следователно изключва преценката на настоящия състав относно това дали е извършено деянието, противоправно ли е то и относно вината на дееца. С оглед на изричната забрана на коментираната разпоредба, съдът намира, че в настоящото производство не може да се изследва и въпросът относно причините, поради което е настъпило произшествието, тъй като те са релевантни към въпроса за вината. Що се отнася до механизма на произшествието, в гражданския процес тези факти могат да се обсъждат само досежно релевираното възражение за

съпричиняване.

Не е налице спор и относно настъпилата в причинна връзка със застрахователното събитие смърт на пострадалото лице и родствената му връзка с ищцата.

С оглед на събраните доказателства съдът намира, че ищцата действително е претърпяла болки и страдания в резултат на смъртта на нейния син, които се характеризират с висок интензитет и голяма продължителност. Безспорно е и, че като най-близка на починалия - негов възходящ от първа степен, тя се ползва с право на обезщетение.

По изложените съображения предявеният иск се явява доказан по основание. По отношение на размера на иска съдът, на основание чл. 52 от ЗЗД, следва да определи дължимото обезщетение съобразно критериите за справедливост и по вътрешно убеждение. В т. 2-ра на ППВС № 4/68 г. са дадени задължителни указания по приложението на чл. 52 от ЗЗД за изясняване на понятието "справедливост" по вложения от законодателя смисъл в посочената норма, съгласно които това понятие не е абстрактно, а всякога обусловено от редица конкретни и обективно съществуващи обстоятелства - начинът на извършване на деликта, характерът на увреждането, произтичащите от него физически и психологически последици за увредените лица, възраст на пострадалия, социално положение, отношение между него и ищеца, които решаващият съд е длъжен не само да посочи, но и да ги прецени в тяхната съвкупност. Съдът е длъжен да съобрази и практиката на касационната инстанция при определяне размера на застрахователните обезщетения, отчитайки икономическата конюнктура в страната, както и общественото възприемане на справедливостта на всеки отделен етап от развитието на обществото. Паричен еквивалент на този вид обществени отношения се явяват лимитите на застрахователните суми за неимуществени вреди, установени в действащите през съответните периоди Наредби за задължителното застраховане.

При прилагане на тези критерии в процесния случай, съдът съобразява, че пострадалият е бил на 51 години към момента на ПТП, в активна трудоспособна възраст, без данни за хронични заболявания и здравословни проблеми, чиято смърт е настъпила внезапно и е причинила силни болки и страдания на ищцата като негова майка. Загубата е неочаквана и е довела до рязко влошаване на психичното ѝ здраве и емоционално състояние, тъга и липса на перспектива. От друга страна по делото не се твърди и установява да е проведена психиатрична терапия и/или медикаментозно лечение на депресия, тревожност, безсъние и т.н., или да е налице необходимост от провеждането на такава. Липсват данни за преживяно или актуално психично разстройство или депресивно състояние. Не са събрани доказателства за нарушения в когнитивните процеси, личностовата сфера и социалното функциониране, характерни за капсулираните травматични стресови разстройства. За влошено здравословно състояние вследствие на преживян 3

годни след инцидента инсулт не е представена медицинска документация, нито са ангажирани специални знания относно наличието или липсата на пряка причинно-следствена връзка с преживяната загуба. Същевременно по делото се установява, че инцидентът е настъпил точно една година след загубата на друг син на ищцата. Кумулативният характер на двете трагични събития и близостта им във времето обаче не позволяват да се направи разграничение на влиянието на всеки от тях поотделно върху психичното състояние на ищцата. В този смисъл не би могло да се приеме, че негативните ѝ преживявания са дължат единствено на процесното ПТП. Следва да бъде съобразено и че ищцата е в пенсионна възраст, но има още три деца, т.е. починалият не се е явявал единствената ѝ надежда за опора, помощ и подкрепа при напредване на възрастта.

С оглед всички посочени критерии, съдът намира, че справедливият размер на общо дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 140000 лева.

При този извод на съда, подлежи на обсъждане релевираното от страна на ответника възражение с правно основание 51, ал. 2 от ЗЗД за съпричиняване от страна на пострадалия. В тежест на ответника е да установи, че поведението на пострадалия е способствало за настъпване на деликтния резултат. Приложението на правилото на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД е обусловено от наличието на доказана причинна връзка между поведението на пострадалия (действие или бездействие), с което обективно е създал предпоставки и/или възможност за настъпване на вредоносния резултат или е улеснил механизма на увреждането. Релевантен за съпричиняване на вредата от страна на увредения е само онзи конкретно установен принос на последния, без който наред с проявеното от виновния неправомерно поведение, не би се стигнало до вредоносен резултат.

Съобразно разпоредбата на чл. 113, ал. 1 ЗДвП, при пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на разписаните в нормата правила, а именно: преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства; да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение; да спазват светлинните сигнали и сигналите на регулировчика и да не преминават през ограждения от парапети или вериги.

В случая от събраните доказателства се установява, че при инцидента пострадалият е предприел пресичане на една от най-натоварените главни пътни артерии в града, на неразрешено за това място, без да положи дължимата грижа да прецени разстоянието до приближаващите моторни превозни средства. Произшествието е настъпило на необозначено за пешеходци място, като пострадалият е имал възможност да пресече по намиращия се в непосредствена близост подлез. В този смисъл предприетото в нарушение на правилата на движение пресичане на пътното платно при

ясното съзнание за приближаващи превозни средства без съмнение представлява противоправно поведение, което в значителна степен е допринесло за настъпване на увреждането. При това положение без значение е дали пешеходецът е имал обективна възможност да прецени скоростта на движение на мотоциклета, доколкото с непредпазливото си поведение същият сам се е поставил в ситуация на риск. Рисков фактор представлява и колебливото поведение на пострадалия на пътното платно, с което е нарушил задължението си да не удължава ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спира без необходимост на платното за движение.

По тези съображения посоченото по-горе обезщетение следва да бъде намалено на основание чл.51, ал.2 ЗЗД, поради съпричиняване от страна на пострадалия.

При определяне на дела на съпричиняване следва да се съобрази съотношението във вида и тежестта на нарушенията на деликвента и увреденото лице. Обичайно вината на водача на ППС се приема за по-значителна, тъй като той е по-отговорен за действията си при управление на техническо средство – мотоциклет. В случая обаче приносът на пострадалия е съществен, доколкото се изразява в множество прояви, които заедно и поотделно са обусловили в голяма степен настъпването на вредоносния резултат. В този смисъл съдът отчита, че вредоносният резултат не би настъпил без извършения от наследодателя на ищеца свободен избор на рисково поведение. При изложените доводи съпричиняването на пострадалия следва да се приеме в равен дял, поради което дължимото обезщетение следва да бъде намалено с 50%.

С оглед изложеното съдът приема, че за репарирание на неблагоприятните последици от увреждащото събитие, съобразно възприетия с чл.52 от ЗЗД принцип на справедливостта и след приспадане на определения процент съпричиняване, сумата, която ответникът следва да заплати на ищеца за претърпените от него неимуществени вреди е 70000 лева, до който размер искът следва да бъде уважен и отхвърлен за разликата до претендираните 200000 лева.

Съдът намира, че доколкото се търси считано от уведомяването на застрахователя, законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди се претендира за забавата на деликвента по чл.429, ал.3 КЗ, а не за собствената забава на застрахователя по чл.497 от КЗ. Отговорността на застрахователя е договорна, като при сега действащия КЗ /в сила от 01.01.2016 год./ отговорността за забавата на деликвента е ограничена. Това задължение, съгласно чл.429, ал.3 КЗ, е за периода след датата, на която застрахователят е бил уведомен за настъпване на застрахователното събитие било от застрахования, било от увреденото лице или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. В конкретния случай, са представени доказателства, неоспорени от застрахователя, за уведомяването му от ищеца

на 12.01.2021г., поради което законната лихва следва да бъде присъдена от този момент до окончателното изплащане.

По отговорността за разноските:

С оглед изхода на спора и на основание чл.78, ал.1 от ГПК, вр. чл.38 от ЗАдв. в полза на процесуалния представител на ищеца следва да бъде присъдена сумата от 4427,50 лв. съразмерно с уважената част от иска, за предоставената безплатна правна помощ.

На основание чл.78, ал.3 от ГПК, на ответника също се дължат разноски съразмерно с отхвърлената част от иска в размер на 651 лева от общо 1860 лева, представляващи заплатен депозит за вещо лице (300 лева), депозит за свидетели (60 лева) и адвокатски хонорар (1500 лева).

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати дължимата държавна такса в размер на 2800 лв., определена съгласно чл. 1 от Тарифа за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК, върху уважения размер на главния иск.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „Застрахователна Компания Лев Инс“ АД, с ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“, бул. „Черни връх“ № 51Д, **ДА ЗАПЛАТИ** на П. Н. А., ЕГН *****, с постоянен адрес в ****, сумата от **70 000 лева**, представляваща дължимо обезщетение за обезвреда на претърпените от нея неимуществени вреди от смъртта на нейния син Д. Р. М., починал на ***** г. вследствие на ПТП, настъпило на 12.10.2020 г. в гр. Варна, бул. „Сливница“, в посока център, по вина на водача на мотоциклет, марка „Кавасаки“, модел *****, рег. № **** - К. П. Й., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица № BG*****, издадена от ответното дружество, валидна до 30.07.2021 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на писмената застрахователна претенция /12.01.2021 г./ до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД, вр. чл.429, а.3 от КЗ, **като ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над 70000 лева до 200000 лева, като неоснователен.

ОСЪЖДА „Застрахователна Компания Лев Инс“ АД, с ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“, бул. „Черни връх“ № 51Д, **ДА ЗАПЛАТИ** на адвокат С. Б. С. с ЕГН *****, сумата от **4427,50 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено по реда на чл.38, ал.1, т.2 и т.3 от ЗАдв. процесуално представителство в производство пред първата инстанция, на основание чл.78, ал.1 от ГПК.

ОСЪЖДА П. Н. А., ЕГН *****, с постоянен адрес в ****, **ДА ЗАПЛАТИ** на „Застрахователна Компания Лев Инс“ АД, с ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“, бул. „Черни връх“ № 51Д, сумата от **651 лева**, представляваща сторени в производството пред първата инстанция съдебно-деловодни разноси съразмерно с отхвърлената част от иска, на основание чл.78, ал.3 от ГПК.

ОСЪЖДА „Застрахователна Компания Лев Инс“ АД, с ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“, бул. „Черни връх“ № 51Д, **ДА ЗАПЛАТИ** по сметка на **ВАРНЕНСКИ ОКРЪЖЕН СЪД**, в полза на Бюджета на съдебната власт, сумата от **2800 лева**, представляваща дължимата по делото държавна такса върху уважената част от иска, на основание чл.78, ал.6 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Варненски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____